

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice števil. 15. — Zurednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: šeststopenjska petiti-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Volja za Ljubljano v upravnishvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gld., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 170.

V Ljubljani v sredo, 29. julija 1885.

Tečaj II.

Vabilo na naročbo.

Z avgustom 1885 prične se nova naročba na naš list. Prosimo torej naše čast. naročnike, naj naročbo ob pravem času ponové, da se pošiljanje lista ne pretrga. Najbolje se to učini po poštni nakaznici, na čegar odstrišek treba prilepiti le naslov, ki je na pásku vsacega lista.

Naročnina je, kakor doslej, namreč:

Po pošti:

za celo leto	gld. 10.—
„ pol leta	„ 5.—
„ četrt leta	„ 2.50
„ en mesec	„ —85

Za Ljubljano:

za celo leto	gld. 6.—
„ pol leta	„ 3.—
„ četrt leta	„ 1.50
„ mesec	„ —50
za donašanje v hišo vsak mesec 9 kr.	

Razmere v Macedoniji.

Sem in tjá prodirajo iz vzhodne Rumelije tudi k nam poročila, iz katerih se dá posneti, da ondi ni vse tako, kakor bi bilo želeti. Poročalo se je uže večkrat o nemirih in neredih, kojim se sicer v Evropi ni pripisovalo posebne važnosti, kojim pa bi bilo vender le dobro pogledati nekoliko na dno. Da so se sem in tjá po Macedoniji prikazale roparske čete, to bi samo ob sebi res ne bilo posebne pomenljivosti za one kraje, v katerih država sama nikakor v toliki meri ne skrbi za varnost življenja in imetja svojih državljanov, kakor se to dandanašnji godi po drugi Evropi, vender ne sme se čisto prezirati, kaj prebivalci vzhodne Rumelije in bližnje Bolgarije sami

mislijo o teh četah. V Zofiji in v Plovdivu izhajajoči bolgarski časopisi in med temi zlasti „Makedonski Glas“ brez ovinkov trdijo, da so to ustaške čete, a nikakor ne navadne roparske tolpe. Ta trditev postaja nekoliko verjetna, ako se pomisli na najnovjše dogodke na Balkanu, iz katerih se sklepati dá, da morajo biti te čete dokaj mnogobrojne. Ni še dolgo namreč temu, ko je vlomila taka četa v zalogo orožja, ki se nahaja kako uro od Zofije proč, in uže zopet se poroča, da so ustaši spraznili tako zalogo v mestecu Čirpan v Macedoniji. Vse to daje dovelj premišljati in na marsikaj sklepati.

Praša se, so okoliščine v Macedoniji res take, da se v njih lahko porodi ustanek? Ako bi bilo le deseti del istine na tem, kar v tej zadevi pripoveduje „Makedonski Glas“, potem bil bi ondi položaj Bolgarov res neznosen. V začetku tega meseca doposlal je bil namreč znani prijatelj Slovanov Emil de Laveleye „Makedonskemu Glasu“ pismo, v katerem sicer priznava, da se Bolgarom v Macedoniji od strani Turkov in Grkov res krivica godí, o čemur se je sam prepričal, a v katerem ob enem Bolgare svari, da naj nikar ne skušajo s silo priboriti si pravico, da naj se temveč za nekaj časa še mirno udajo usodi ter čakajo, da posežejo vmes evropske vlasti, kar se bode nedvojbeno prej ali slej zgodilo. Na to odgovarja „Makedonski Glas“, da Bolgari pod turškim jarmom ne morejo nič več strpeti in kaže na to, da se z rajo ravna huje, nego z živino. Ona nima nikakega posestva, nikake lasti. Vse kar pridela, vzame turški gospodar in raja ne živi, ampak le še za silo vegetuje in životari. O prostosti ni nikakega govora. Raji nasproti ne velja nikak zločin, ona se lahko pobija, mori, ropa brez

kazni. Razen tega pa se zatira tudi nje versko prepričanje; nesrečnemu Bolgaru je celó v svojem jeziku moliti prepovedano. „V taci okoliščinah“, tako sklepa omenjeni list, „ne ostaja raji družega nego ustanek, s katerim nima nič izgubiti, ampak zamore z njim le pridobiti.“

Da slika ta list razmere v Macedoniji nekoliko v preživih bojah, je mogoče in tudi lahko umljivo, a tajiti se ne dá, da mora ondi vsakako na skrivnem nekaj tleti, kar bi znalo sčasoma vzplamteti v uničujoč ogenj. Uže polovičarska naredba berlinske pogodbe Bolgarom nikakor ni mogla ugajati in bati se je bilo od začetka, da bode onemu delu tega naroda, kateremu so diplomatje odločili, da ima ostati še dalje pod turškim gospodstvom, kmalu vzbudila se v prsih nepremagljiva želja po mileji usodi samostojnih krvnih jim bratov. To bilo bi se dalo prepričati le na jeden način. Naloga Turčije namreč je bila, da v vzhodni Rumeliji bivajočim Bolgarom njih stanje kolikor mogoče zboljša, da jih s primernimi reformami pridobi zá-se ter na ta način odstrani vse vzroke, ki bi jih nagibali, ozirati se onkraj Balkana ter zavidati srečnejše brate. Da bi se bilo to zgodilo, ne more nihče trditi. Razmere v Macedoniji v istini niso take, da bi se mogel kedo navduševati zanje, dasi morda pod njimi ne trpé samo Bolgari, ampak tudi druge narodnosti. Državniki so se pri berlinskem shodu vsakako v tem zmotili, ako so mislili, da bode Turčija dolžnosti, katere so se ji v pogodbi gledé vzhodne Rumelije naložile, vestno izpolnjevala, ako so pričakovali, da prebivalstvo te provincije ne bode imelo nikakega vzroka pritoževati se. Turčija ni bila nikdar prijateljica poprav in zboljšanj in v tem oziru si je tudi po berlinski pogodbi ostala zvesta.

Listek.

Slepčeva koč.

(Konec.)

„Moja mati me več ne ljubijo,“ pravi Adrijana nekega večera, „sicer bi morali tukaj biti, kader pridem.“

„Oh, uboga mati, tako so potrti in imajo polne roke posla,“ pravi Lucija.

„In naš oče?“

„Slepi, hromi in umirajo. Včeraj priplazili so se z veliko težavo do mene, da so me še jedenkrat objeli. Nisva bila vstani niti besedice spregovoriti, tako sva bila ginjena in mislila sem, da bova skupaj svoji duši izdihnili.“

Adrijana čutila je neizmerno bolečino v svojem srci.

„Oh sedaj dobro vem, da me sovražijo!“

„Ne, sestra moja; preveč pa bi bilo, ko bi obeh krati zgubili. Potrebno pa je, da jedna izmed naji umrje.“

„Oh, zakaj nisem jaz taista!“

„Ti? — Tvoj prostor bode tukaj-le, me li razumiš.“

„Da — kaj pa mati?“

„Naša mati bodo tiho, oče pa — ne bodo videli. O Adrijana, stori to in odpuščenje bodeš zadobila, jaz . . . jaz bodem pa srečno umrla.“

V.

Komaj se je dan naredil, je slepec uže iz postelje silil; kar na noben način ga ni več ondi trpelo. Celo noč je slišal hojo sem ter tjá.

„Vstal bom,“ rekel je svoji ženi „in tjekaj pojdem, da jo še enkrat objamem.“

„Ne smeš vstati, zdravnik je prepovedal; pa škodovalo bi ji, kajti prav sladko in mirno je zaspala.“

„Zaspala je, torej ji je odleglo?“

„Nikar se ne razburjaj in si preveč upanja ne delaj; sicer je pa zdravnik res rekel, da je boljše.“

Drugi dan tolažila ga je zopet žena njegova.

„Le pogum, dragi moj, se je uže na bolje obrnilo!“

Komaj je pa uboga ženica venkaj stopila, zgruznila se je na tla in britko jokala. Potem pa je napela poslednje moči in hitela k postelji, kjer se je njena hči s smrtjo borila.

Ravno prav je še prišla po poslednji zdihljaj. Mrzlo čelo poljubivši je glasno zavpila:

„O preljuba moja hči!“ in poleg postelje omahnila.

Senca, ki se je do sedaj za pregrinjali skrivala, se ji boječe približa.

Mati mahne z roko, kakor bi se je odkrižati hotela. Bledo dekle z neskončno tužnim obrazom pa družega ni reklo nego:

„Jaz sem Lucija!“

VI.

Drugo popoldné zapeli so žalostno zvonovi pri fari Marijinega Oznanenja, memo franciškanske cerkve pomikal se je pa dolg mrtvašk sprevod. Bele krste skoro nič videti ni bilo izmed darovanih vencev. Med tem je pa slepi mož doma jako sladko spal, za kar se je imel zopet le zdravniku zahvaliti. Sanjalo se mu je o njegovem ljubljenci, o Luciji, da je zopet zdrava in krepka pri

Bolgarski časopisi imajo tedaj čisto prav, ako Turčiji energično v spomin kličejo članova 28. in 62. berlinske pogodbe ter od nje tirjajo, da določila, tikajoča se administrativne reforme, uže skoro uresniči. Bil bi vže skrajni čas, da državniki v Carigradu čujejo ta opominajoči jih glas in da izvedejo, kar bi bili izvesti uže davno morali. Naj bi se vender domislili na leto 1875, ko so se jednaki dogodki vršili po drugih tedaj še njenih deželah. Evropski državniki se gotovo zelo neradi umešavajo v zadeve balkanskega poluotoka, a če Turčija ostane, kar je bila, bode njih dolžnost, da oni napravijo ondi red, kjer ga ona ni napraviti hotela, ali pa ga vsled notranje slabosti napraviti ni mogla.

Iz tega, da je Sultan te dni poklical k sebi gouverneurja vzhodne Rumelije, Gavrila pašo Krestovića, dalo bi se sklepati, da se hočejo vender le tudi v Carigradu poučiti o razmerah v Makedoniji in o vzrokih ondodnih nemirov in izgredov. Kak nasledek in vspeh bode to imelo, pokazala bo prihodnost.

Šolstvo v Avstriji.

Pred kratkim govorili smo o ljudskem šolstvu v Avstriji ter kazali, kako se število učencev v ljudskih šolah vedno množi, kar je gotovo veselo znamenje. Danes spregovoriti hočemo nekoliko o srednjih in visokih šolah ter podati nekoliko statističnih črtic; žal! da moramo takoj začetkom omeniti, da naraščanja števila učencev v šolah ne moremo pozdravljati s posebno radostjo. Ne bomo na tem mestu obširno govorili o razlogih, zakaj ni želeti, da bi se množilo število učencev na visokih šolah, ne bomo se spuščali v ponatančnejše razmišljanje vedno se množčega omikanega proletarijata. To je žalostna prikazen! Gledati bi se torej moralo, da se na spodnjih šolah odstranijo uže učenci, kateri nimajo zadostnih sposobnostij, sredstev, potrebne resnosti in močij za visoke šole in za prvi nastop v javnem življenji.

Čudno pa je, da na drugi strani število učencev na realkah in tehničnih visokih šolah vedno bolj pada. Dasi število učencev na teh šolah zdaj še ni prepičlo, žalostno pa bi bilo, če bi se to število vedno bolj manjšalo. Priznavati se sicer mora velika vrednost humanističnih studij in naobrazjenja, vender bi bilo zelo želeti, da bi se v nekoliko obilejši meri mladina udeleževala tehničnih studij; saj je pač zadostno znano, da zdanjost vlada bolj realistično naobrazjenje.

Kakor rečeno, obiskavanje gimnazijev in vsučilišč se vedno množi, realk in politehničnih šol pa se manjša. Številke, katere podaje statistika za šolsko leto 1882/83, osebito v primeri s prejšnjim šolskim letom, govorijo jasno in glasno. Na 166 čistih in realnih gimnazijah bilo je 51554 učencev, v tem ko je realke obiskavalo samo

15575 učencev. Osem vseučilišč in 49 bogoslovskih zavodov v državi štel je 12407, šest politehničnih visokih šol, visoka poljedelska šola in dve rudarski akademiji pa samo 3204 slušatelje. Če se primerja 1883. s 1882. letom, pokažejo se naslednje zanimljive številke: Obiskavanje gimnazijev se je v vseh kronovinah pomnožilo, in sicer za 1198 slušateljev. Število učencev na realkah v sedmih kronovinah, osebito v Česki, pa se je tako zmanjšalo, da se pokaže skupno število za 15 učencev manj, dasi se je v nekaterih kronovinah število vender-le pomnožilo. Število učencev na gimnazijah narašča uže kakih deset let, padanje na realkah pa se kaže tudi uže več let, osebito vsled konkurence, katero napravljajo realkam državne obrtne in obrtne strokovne šole. Poročilo statistične komisije, iz katerega posnemljemo te podatke, se vender nadeje, da se bode kmalu povečalo število učencev na realkah; to pa sklepa iz tega, ker se je v slednjih letih pokazalo nekako pomnoženje učencev proti prejšnjim letom.

Če si ogledamo, kako so razne narodnosti zastopane po srednjih šolah, pokažejo se nam zanimljivi podatki. Na slovanskih gimnazijah se je namreč število učencev mnogo bolj pomnožilo, nego na nemških, nasprotno pa se je samo na nemških realkah število učencev pomnožilo, na slovanskih pa zmanjšalo. Število učencev po narodnosti se namreč razdeli takó-le: Med skupnim številom učencev bilo je:

	a) na gimnazijah	b) na realkah
Nemcev	22 159	9 112
Čehov	14 779	4 196
Poljakov	8 446	945
Rusinov	1 962	68
Slovencev	1 465	155
Srbo-Hrvatov	540	115
Italijanov	1 579	779
Rumuncev	335	33
Magjarov	195	117
drugih	94	56

Ista prikazen, katera se kaže pri gimnazijah in realkah, ponavlja se pri vseučiliščih s tehničnimi visokimi šolami. Število prvih se je proti lanskemu letu pomnožilo za 901 učenca, slednjih pa se je zmanjšalo za 63 učencev. Število učencev na vseučiliščih se posebno množi na medicinski (560) in na juridični fakulteti (287); na tehničnih visokih šolah kaže se pomanjšanje osebito pri inženerskih in kemično-tehničnem oddelku. Tudi na visoki poljedelski šoli manjša se število slušateljev. Statistična osrednja komisija pa ni mnenja, da bi se število slušateljev na teh zavodih zaradi tega manjšalo, ker se malo povprašuje po tehnično izobraženih možéh, marveč ta komisija išče vzroke zmanjševanju v tem, da zdaj obiskujejo učenci drvžane obrtne šole in obrtne strokovne šole, kateri so se prej mogli izšolati samo na tehničnih zavodih.

Če se temu mnenju tudi ne pritrdi, priznati pa se mora obilo obiskavanje obrtnih učnih zavodov, in to treba zabeležiti z zadovoljstvom. Na te obrača, kakor znano, naučno upraviteljstvo posebno pozornost, in vsi izobraženi krogi zanimajo se v popolni meri za te zavode. Število učencev se je med letom 1882. in 1883. pomnožilo od 31754 na 36154, torej za 4400; posebno v deželah Dolenji Avstrijski, Štajerski, Česki, Moravski, Slezki in Galiciji pokazalo se je posebno zanimanje za te zavode, v tem ko Dalmacija do zdaj pogreša teh šol. Na vseh obrtnih šolah v državi poučevalo je v minolem letu 1993 učiteljskih močij in pouk je uživalo 36154 učencev.

Poleg drugih učnih zavodov naj v naslednjem omenimo še učiteljske pripravnice. Na pripravnicah za učitelje in učiteljice (70 jih je bilo z 8792 učenci in učenkami) kaže se proti letu 1882., da se je število slušateljev zmanjšalo za 897; to zmanjševanje kaže se uže več let in je bilo vzrok, da se je več učilnic po polnem odpravilo, ali pa so se ustavili posamični razredi. Pri drugih različnih zavodih, kakor: Trgovinskih, glasbenih, poljedelskih in rudarskih, navtičnih šolah, dalje pri zdravniških in podkóvskih šolah kaže se proti prejšnjemu letu malo razločka.

Posebna prikazen v vseh deželah, katera ima gotovo tehten vzrok, pa je, da se vedno manj obiskujejo privatne srednje in strokovne šole duhovniških kolegijev, šole v samostanih itd. Poročilo osrednje statistične komisije omenja o tem: Splošno in z ozirom na velikost dežel enakomerno zmanjševanje obiskovanja teh učilnic dá sklepati, da mora to imeti jednake vzroke, in te bode najti v popolnjevanji javnih ljudskih šol, proti katerim se ne morejo posebno obdržati čisto privatne učilnice in odgojevalnice, katere morajo pobirati precéj veliko šolnino, tako da se morejo šolati le otroci bolj imovitih starišev. Tudi v samostanskih odgojevalnicah se število učenk manjša, dasi je obstoj teh zavodov zagotovljen. To vedno rastoče razširjanje državnih šol navdaja nas s sladkimi upi za bodočnost.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

O shodu cesarjev se je zopet pričelo mnogo pisati. Iz Petrograda se zatrjuje, da bode ruski car Aleksander III. s carico potoval v teku tega poletja v Kijev ter da se bode potem porabila ta prilika, da se snideta ruski in avstrijski vladar, in sicer na avstrijskih tleh. Čas in kraj temu sestanku do zdaj še ni določen.

Za letošnje zasedanje deželnih zborov moralo se bode vršiti več dopolnilnih volitev. Posebno mnogo sedežev je izpraznjenih v Česki, dalje v Štajerski, na Dolenjem Avstrijskem in dva

njem. Mož je spal dolgo, ko se je pa drugo jutro probudil, zahteval je takoj, da bi ga k Luciji peljali.

Mati se je branila.

„Ne draži je, preslaba je še!“

„V njeno sobo hočem, pustite me!“

„Ne hodi, saj je vže vstala.“

„Vstala je vže in je še ninič k meni bilo?“

„Zdravnik ji je prepovedal vsako razburjenost, ker bi ji škodovati vtegnila.“

Še štiriindvajset ur čakal je slepec potrpežljivo, potem pa ni imel več pokoja. Morali so jo k njemu peljati.

Adrijana, katero je Lucijo imenoval, prišla je blede; opotekala se je in le z veliko težavo držala se je k višku. Videti ji je bilo na prvi pogled, kakor bi bila še iz postelje vstala po dolgi in mučni bolezni.

Prav nič težavna ji torej ni bila uloga, katero je od ranjce Lucije prevzela.

VII.

Kedar je bil pa oče v svoji novi sreči dosegel tudi nove moči, jel je zopet na sprehod zahajati ob roci svoje hčere in vsi so mu srečo voščili, da je ozdravela.

„Da, da,“ odgovarjal je mož redno takim, „sedaj ji je dobro, rešena je in našla sva se zopet.“

Najbolj zanimljivo bilo je to pri celi komediji, da nihče ni mogel z gotovostjo trditi, če tudi je dobro vedel, da se je jedna slepčevih zgubila, katera da je to bila in katera da spremlja očeta. Nekega dne znana gospa ni vedela, kako bi deklico nagovorila. „Lucija je to“ rekel je oče in ves svet je bil prepričan, da je njena sestra Adrijana umrla, „tista, ki je tako malo plesala.“

Oj kako so ti sprehodi ob strani ljubljene hčere starega očeta veselili; toda kako strašni so bili za trepetajočo Adrijano, ki je vsak dan očetu le roko ponuditi smela.

Le enkrat bi se bila kmalu zmotila ter se je do smrti prestrašila in skoro odrevenela je zbog samega strahu.

Kdo zna, če bi oče ne bil na tem spoznal goljufije; to bi bilo pa po polnem jednako z dekletovo sramoto in očetovo smrtjo.

Toda Adrijana se je znala varovati; vsak giblje v sebi je zadušila, kateri bi bil očeta le količkaj na Adrijano spominjal; skrbno se je tudi

ogibala vsega, karkoli bi se ne bilo strinjalo z Lucijinem značajem. Ko je starček slabeje prihajal in vedno težje hodil, ter se je vedno bolj ob njeno roko naslanjal, mu je smehljaje prigovarjala: „O le krepkeje se náme opirajte.“

Saj pa tudi ni bila nič več Adrijana, postala je vseskozi Lucija in nihče bi jej ne bil mogel ugovarjati. Celó tako daleč je prišlo, da je uže sama sebi verjeti jela, da je ona Lucija in ne Adrijana in je skoro žalostni roman svojega življenja položila, čegar prvo polovico so obilne solze uže zbrisale.

„Kje sva tukaj-le?“ vprašal je nekega dne slepec svojo hčerko.

„V Gospodskih ulicah.“

„Le hitro stopajva, te ulice sovražim.“

„In zakaj, dragi oče?“

„Ker so mi dejali, da ona tukaj prebiva.“

„Kedo — oče — moj?“

„Kedo drugi nego ona . . . Adrijana.“

„Ha!“

Odslej nadalje se je slepi starček večkrat spominjal svoje Adrijane, toda vselej s trpkimi besedami in hudo jo je obsojal.

tudi v Kranjski. Kdaj se snidejo deželni zbori, zdaj za gotovo še ni določeno.

Iz Budimpešte se poroča, da **ogerska** vlada pridno dela priprave za razprave o pogodbi z Avstrijo. Gledé carinskega vprašanja izdeluje trgovinsko ministerstvo za zdaj samo tarif. Gledé tega vprašanja hoče vlada zaslišati tudi strokovnjake. Druge priprave so tako razdeljene, da vlada upa do jeseni dovršiti vse priprave, da se potem mogó koj pričeti razprave o pogodbi.

Tuje dežele.

Italijansko ministerstvo za vnanje zadeve pripravlja načrt pogodbe z Angleško, po katerem se bodo dovolile italijanski mornarici one prednosti, katere vživa angleško ladjevje pri straženju Rudečega morja v ta namen, da zabranjuje trgovino s sužnji.

Francoska zbornica posvetovala se je dné 27. t. m. o kreditu dveh milijonov za Madagaskar. Freycinet je izjavil, da tu ne gre za kako osvojitve, da se marveč hočejo samo braniti pravice.

Turki kažejo mnogo bojazni pred Italijani; nikakor nečejo prav verjeti, da Italijani nimajo namena zasesti **Tripolis**. Zaradi tega pa tudi ne odlašajo s pripravami za vojno. Poroča se namreč, da je turški namestnik v Tripolisu uže dogovarjal se z načelniki raznih rodov, kako bi se v slučaju napada mogli uspešno braniti.

Mahdijeva smrt se vedno bolj potrjuje. Od vseh strani dohajajo poročila, iz katerih se more skoro za trdno sklepati, da ni več med živimi. Kalif Abdullah bode baje naslednik Mahdijev.

Dopisi.

Iz **Celovca**, 28. julija. (Izv. dop.) Deželna razstava otvorila se je minolo soboto dopoldné zeló slovesno. Mesto je bilo oblečeno v praznično obleko; skoro raz vsake hiše vihrale so ponosno dolge črno-rumene in rudeče-bele zastave. S posebnim zadovoljstvom moram omeniti, da so Celovčani opustili o tej priliki ono nepotrebno „velikonemško“ demonstracijo s črno-rudeče-žoltimi zastavami. Bilo jih je sicer tu in tam nekaj, a njih številce bilo je zeló pičlo. Tako je prav! Čemu dražiti in žaliti avstrijski čut druge narodnosti v deželi.

V soboto natanko ob 6. uri zjutraj pripeljal se je na tukajšnji kolodvor nj. c. kr. visokost prevzvišeni gospod nadvojvoda Karol Ludovik. Na kolodvoru zbrali so se deželni predsednik, deželni glavar, župan, predsednik razstave itd. ter obila množica naroda, da vsprejmejo visokega pokrovitelja. Najprej pozdravil je v toplih besedah nj. visokost predsednik razstave, dr. vitez Edlmann. Odgovoril mu je nj. visokost gospod nadvojvoda blizu takó-le:

„Oh oče, ne sodite je tako hudo,“ rekla je v takih slučajih Adrijana, „ker je ni tukaj, da bi se zagovarjati mogla.“

„To je njena krivda, da je ni; prostor za njo bil bi tukaj.“

„Ne oče, njen prostor je nekje drugje.“

Slepec se je začudil in pazno slepo oko vánjo uprl, ona pa je rekla:

„Adrijana je umrla oče!“

„Umrla!“ ponavljal je oče s strahom.

„Dà, oče moj, le vprašajte, kogar vam drago, in vsak vam bo rekel, da je umrla in to pred kratkim.“

„Čudno, in meni se je vse nekaj tacega dozevalo. Umrla je torej!“ Z desnico je segel po očeh ter si obrisal solzo, ki se mu je iz motnega očesa vkradla. „Mrtva! No Lucija, Boga zahvaliva, kajti velika sreča je za njo, da je mrtva. Sedaj pa tudi midva ne bodeva nič več o njej govorila, kajti vse jej je odpuščeno. Kaj ne dà Lucija?“

„Dà, dà! nikdar več ne oče moj“, pristavila je deklica jokaje, „čemu tudi — saj je mrtva.“

Poslov. *Bedének*.

„Prizadevanje, v posamičnih kronovinah naše monarhije prirejati deželne razstave, je v interesu dotičnih kulturnih strok vredno vsega priznanja. Zaradi tega pozdravil sem tudi o svojem času s pravim veseljem namero koroške kmetijske družbe in tukajšnjega obrtnega društva, da jo hočeta v tej lepi kronovini prirediti in ugodil sem rad njihovi želji, da sem prevzel pokroviteljstvo. Saj tako podjetje daje dokaz o skupnem mišljenju prebivalstva, o živahnem prizadevanjih, katera se združijo v skupno delo, mora pa se tako podjetje v tako kratkem času dovršeno smatrati tudi kot važen moment za produktivno zmožnost prebivalstva.“

Na to pozdravila sta visokega gosta deželni predsednik in deželni glavar ter župan. Po teh pozdravih podal se je nj. visokost v razstavo, kjer se je mudil do 1½ 3. ure popoldné. Potem podal se je v deželni dvorec, kjer je bil ob 3. uri prirejen dvorni obed. Povabljeni so bili k obedu vsi tukajšnji dostojanstveniki, med temi nj. ekscelenca trgovinski minister baron Pino, krški knezoškof dr. Funder itd.

Po dokončanem obedu odpeljal se je gospod nadvojvoda Karol Ludovik s parobrodom „Neptun“ v Vrbo. Gospod nadvojvoda sedel je na prednjem konci, da bi lažje neovirano užival krasni razgled na gore. Visoki gost bil je zeló zadovoljen s to vožnjo in večkrat je z navdušenimi besedami izražal pohvalo krasni okolici. Zeló pohvalno se je izražal tudi o napredku Vrbe. V Vrbo dospevskega pozdravil je nj. visokost gospoda nadvojvoda okrajni glavar beljaški in mnogo odličnih tu v kopelišči bivačih gostov, med temi ekscelenca gospa Bannans ter ga spremili na travnik, kjer je bila zbrana ogromna množica naroda, gostje iz kopelišča, požarna bramba ter učitelji s svojimi učenci. Nj. visokost počastil je več oseb s prijaznim nagovorom.

Ob 9. uri na večer vrnil se je gospod nadvojvoda zopet v Celovec.

V nedeljo zjutraj udeležil se je gospod nadvojvoda sv. maše v deželnem dvorcu; sv. opravilo opravljal je na željo nj. visokosti gospod knezoškof dr. Funder. Ob 9. uri izvolil je gospod nadvojvoda dajati avdijske. Ob 12½. uri pa je nj. visokost zopet obiskal razstavo ter tam ostal do 4. ure popoldné. Iz razstave podal se je nadvojvoda v deželni dvorec in potem k obedu pri deželnem predsedniku. Po obedu peljal se je v družbi deželnega predsednika, deželnega glavarja i. dr. na sprehod k Hollenburškemu mostu. Nj. ces. kr. visokost se je posebno zanimal za kraje, kjer se namerava graditi železnica skozi Rožno dolino. Vrnil se je ob 9 uri zvečer v Celovec.

V ponedeljek ob 8½. uri zjutraj ogledal si je nj. visokost prevzvišeni gospod nadvojvoda, spremljan po deželnem predsedniku, muzej Rudolfinum. Ob 9½. uri zapustil je Rudolfinum ter se podal v realko, odgledat si zbirko učnih pripomočkov. Iz realke podal se je zopet k razstavi in od tod na kolodvor, kjer se je med tem zbralo več dostojanstvenikov, da se poklonijo pri slovesu visokemu pokrovitelju koroške deželne razstave. Pred odhodom izvolil je gospod nadvojvoda še jedenpot izraziti predsedniku razstave svoje zadovoljstvo. Potem pa se je odpeljal visok gost iz našega mesta. To so bili prvi dnevi po otvorenji razstave, ko smo imeli med seboj visokega pokrovitelja. Prihodnjič hočem vam spregovoriti nekoliko ponatančneje, kako se je izražal nj. visokost gospod nadvojvoda v raznih oddelkih razstave o razstavljenih predmetih ter omeniti najvažnejše in najzanimivejše predmete v razstavi.

Omenim najkonečno še, da dohaje ogledat si razstavo od vseh strani obilo tujcev, takó da so hóteli uže vsi prenapolnjeni; vender je dobiti lahko stanovanje po privatnih hišah. Svetoval bi vsakemu, kdor ima le kaj prilike, naj si jo ogleda. Vstopnice za osebo so po 30 kr., kar gotovo ni veliko.

Razne vesti.

— (Novi državni zbor.) V ta državni zbor, ki ima 353 udov, voliti je še dva poslance, in sicer v kmetijskih občinah volilnega okraja Kranjin in v mestnih

občinah volilnega okraja Jičin. Med poslanci je 48 uradnikov, in sicer 32 državnih uradnikov. Učiteljstvo ima v novem državnem zboru 22 zastopnikov, in sicer 10 vseučilišnih profesorjev, 7 gimnazijalnih profesorjev, 1 vodjo trgovinske akademije, 1 vodjo višje realke, 1 vodjo realke, 1 vodjo učiteljišča, 2 profesorja realke. Duhovnikov ima zbor 24, med temi 18 rimsko-katoliških, 2 grško-katoliška, 1 konsistorijalnega arhimandrita, 1 rusinskega kanonika, 1 superintendenta in 1 rabina. Dalje bo sedelo v novem parlamentu 19 obrtnikov, 3 bankirji, 4 trgovci, 8 notarjev, 41 odvetnikov, 7 zdravnikov, 1 lekarničar, 3 pisatelji in časnikarski uredniki, 1 civilni inženir, 120 graščakov, 41 zemljiških posestnikov, 6 zasebnikov, 2 tiskarja, 1 stavbar, 1 fotograf in 1 — krojač. Izmed teh je 103 doktorjev, in sicer 78 doktorjev prava, 11 filozofije, 11 zdravništva in 3 svetega pisma. 133 poslancev je plemenitega stanu, in sicer: 5 knezov, 1 deželni grof, 36 grofov, 2 conte, 32 baronov, 47 vitezov, 2 plemenita in 8 prostih plemičev.

— (Ali se more dež umetno napravljati? Nek nemšk list poroča naslednje: Znano je, da se je podnebje pri Manchesteru v razmeri z razširjenjem manufakturne industrije spremenilo. Odkar je to mesto takorekoč velika peč, dežuje dan več ali menj vsak dan. Jednako se pripoveduje o Elberfeldu, in to je dalo nekaterim možem povod, da so premišljevali jeli, v koliko vplivajo veliki požari na napravljanje deževnih oblakov. Uže Bacon pripoveduje v svojih spisih, da so se ob času, ko je bila severna Francija še v angleški oblasti, prebivalci Bordeaux obrnili do angleškega kralja s prošnjo, naj prepove svojim podanikom, da ne bodo pred koncem aprila požigali vresja, kajti s tem se provzroči veter in dež, katera škodujeta njihovim vinogradom. Gotovo je, da Indijani v Paragvayu — to zagotavljajo vsi misijonarji — zažigajo travo na svojih prostranih travnikih tedaj, ko trpi njihova setev sušo; tako provzročijo s tem požarom dež in celó vihar, nevihto. Tega mnenja so tudi nekateri raziskovalci Amerike, in dali so tamošnjim prebivalcem resen svet, naj ob suši na ta način si oskrbijo dežja.

Domače stvari.

— (Nj. ces. in kr. visokost cesaričina Stefanija) pride baje dné 24. avgusta v Miramare, kjer namerava ostati mesec dni.

— (Imenovanje.) Suplent na c. kr. državnem gimnaziji v Rudolfovem g. Ignacij Fajdiga imenovan je gimnazijskem učiteljem na tem zavodu. — Gospod minister za uk in bogočastje podelil je na ljubljanskem gimnaziji izprazneno mesto učitelju za zemljepisje in zgodovino, suplentu na državnem gimnaziji v Gradci g. Antonu Kaspretu.

— (Častno občanstvo.) Občinsko zastopstvo na Bohinjski Bistrici je v svoji seji dné 26. t. m. izvolilo gospoda deželnega predsednika barona Winklerja in župnika č. g. Janeza Mesarja jednoglasno častnima občanom.

— (Volitev v državni zbor.) Kakor se nam poroča, je nova volitev v državni zbor v volilnem okraju gorenjskih kmetijskih občin, ker se je g. grof Hohenwart pri občnih volitvah izročenege mu mandata odpovedal ter obdržal mandat ljubljanskega mesta in trgovinske in obrtne zbornice, v 6. dan avgusta razpisana.

— (Ogenj.) kateri je včeraj ob 1. uri popoldné nastal v hiši inženirja Klemenčiča na Rimski cesti, uničil je poleg gospodarstvenega poslopja zalogo metla, katere je imel hranjene v tem poslopju Janez Pilek. Gospodarsko poslopje je bilo zavarovano, istotako zaloga metla Pilek ima škode okolo 4000 gold., zavarovan pa je bil za 2500 gold. Zgorele so tudi nekatere reči v tej hiši stanujočemu gostilničarju Šusteršiču, dalje zobozdravniku Paichlu in nekaj orodja delavcem.

— (Naš „Listek“.) S prihodnjim mesecem pričnemo priobčevati bolj obširen, zeló zanimljiv, živahnih prizorov polen roman: „Prokleta!“ Spisal ga je slavno poznati romanopisec Emile Richebourg, po Vacanovi predelavi pa ga je prosto poslovenil Janko Leban. Poleg tega romana pa bomo priobčevali krajše poučne in zabavne, izvirne in poslovenjene listke, katere so nam obljubili dobro poznati pisatelji.

Šolska poročila.

7. Deželna mala gimnazija v Ptui.

(Konec.)

Jako bi bilo želeli, da bi se ta ravno tako lepa kakor koristna naprava posnemala tudi po kranjskih srednjih šolah. Sicer nimamo po Kranjskem deželnih gimnazij in realk, toda c. kr. vlada bi kakor na Štajerskem gotovo tudi pri nas ne imela nič zoper to, ako bi deželni odbor kranjski hotel po naših gimnazijah in na ljubljanski realki osnovati take tečaje za domoznanstvo kranjske dežele. Saj vidimo, da je tudi na Štajerskem po državnih gimnazijah smel štajerski deželni odbor ustanoviti to napravo, zakaj bi se kranjski deželni odbor ne smel na naših c. kr. srednjih šolah? Imamo pa tudi dovolj izvrstnih domoljubnih profesorjev, sposobnih poučevati dijake v domači zgodovini, ki bi se gotovo ne strašili tega malega truda; stroški pa, katere bi nosila dežela, tudi niso v nobeni primeri z veliko koristjo, katero bi imeli učenci naši od tega nauka. Učili bi se bolje spoznavati vso prirodino krasoto in lepoto ožje domovine svoje, seznanili bi se natanko s politično in kulturno zgodovino Kranjske, in s takim boljšim poznanjem bi se v mladostnih srcih gojila prava sveta ljubezen do lepe domovine naše.

Zatorej prosimo gospode deželne poslance naše, naj blagoizvolijo premisliti naš nasvet. Morebiti bi se uže v jesenskem zborovanju deželnega zbora kranjskega ta stvar mogla vzeti v razgovor. Preverjeni smo, da bi tisti neznatni novci, katere bi deželo naša stala ta naprava, rodili stoteri plemeniti sad na vse strani; kajti poleg učencev bi tudi profesorji sami napredovali v samostojnem znanstvenem raziskovanju domače zgodovine, katere neprecenljiva vrednost in mogočni vpliv bodisi v pedagoškem, bodisi v patriotičnem in narodnem oziru se pri nas žalibog le preveč zanemarja in prezira.

8. C. kr. vélika realka v Mariboru.

Ta zavod je imel samo 135 učencev (tedaj 96 menj kot ljubljanska realka!); med njimi je bilo samo 20 Slovencev.

Slovenščina je bila obligatna za učence slovenske narodnosti; toda učiti so se je morali skupaj z nemškimi dijaki na podlagi nemški pisane Ske-tove slovnice in z nemškim učnim jezikom! Koliko se rojen Slovenec izobrazil v svojem materinem jeziku, ako se mu ta tolmači v tujem jeziku, katerega tudi ni popolnoma zmožen, sodbo o tem prepuščamo vsem pametnim ljudem.

Koliko Nemcev se je učilo slovenščine, o tem molči poročilo; veliko jih pač ne bode, a najbrže dovolj, da morajo zaradi njih tudi Slovenci imeti učno knjigo — nemško!

Omenjamo še, da se je slovenščina poučevala samo v prvih štirih razredih po dve uri na teden. V višjih treh razredih slovenščino nadomestuje — angleščina!

Med učitelji nahajamo tudi samo jednega Slovenca, gosp. prof. in kateheta Breliča.

Poslano * gospodu Fran Gerbič-u.

V Vaši morski kači, krščeni na ime „Poslano kritikarju ... itd.“ v včerajšnji številki „Slov. Naroda“ citati je med drugim tudi sledeči stavek: „Naj se na njih pleča ne nalaga, dolg za one poravnati, kateri imajo zmožnost, pa ne vstopijo v njih kolo in le od strani ná-nje gledajo.“

Po Vašem mnenju je tedaj vsakdo grešnik, kdor zna peti in ni pevec ljubljanske Čitalnice? Kaj pa, gospod, če dotičnika razmere silijo, le od strani „ná-nje“ gledati?

Gospod, spoznavajte razmere pri posamičnikih, potem pa splošno izrekajte svoj: „Anathema sit“.

Jedno pa se Vam ne more vzeti, da ste v lahko-mišljenem in krivičnem obsojevanju — umetnik!

Od strani „ná-nje“ gledajoč pevec.

* Za vsebino in obliko tega dopisa ne prevzame uredništvo nobene odgovornosti.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 29. julija. Listi poročajo, da je zdaj za trdno določeno, da ne pride nemški cesar v Italijo, marveč da se avstrijski cesar in cesarica podasta obiskat nemškega cesarja v Gostin dné 6. avgusta ter da tam ostaneta, do večera drugega dneva.

London, 29. julija. Moses Montefiore je včeraj umrl.

Dunaj, 28. julija. Deželni poslanec Canciani imenovan je predsednikom deželnega kulturnega sveta za Istro.

London, 28. julija. (Uradno.) Podrobnosti egiptovskega posojila so uravnane. Emisija se bode izvršila proti koncu tedna po kurzu 95 $\frac{1}{2}$.

Carigrad, 28. julija. Včeraj pričela se je slovesno pri Belovi gradnja železnice kot zvezne proge turških železnic z evropskimi.

Telegrafično borzno poročilo z dné 29. julija.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	82.70
„ „ „ „ „ srebren	83.35
Zlata renta	108.85
5% avstr. renta	99.45
Delnice narodne banke	869. —
Kreditne delnice	284.10
London 10 lir sterling	125. —
20 frankovec	9.91
Cekini c. kr.	5.91
100 drž. mark	61.40

Tujci.

Dné 27. julija.

Pri Mallét: Schiman in Steinberger, trgovca, z Dunaja. — Rumbold, inženier, iz Gradca — Accorboni, c. kr. nadzornik namorskih svetilnikov, z rodbino, in Polak, z rodbino, iz Trsta.

Pri Slonu: Bundialek, Bergmann, Schuh, Kratochwill in Thom, trgovci, z Dunaja. — Politzer, trgovec, s soprogo, iz Trsta. — Klemens, trgovec, z Reke. — Fürst, trgovec, iz Radgone.

Pri Južnem kolodvoru: Maciolski, profesor, iz Stanislava. — Vram, posestnik, in Habian, c. kr. pismonoša, iz Trsta. Buberl, c. kr. gozd. uradnik, iz Litije. — Brož, vinotrtar, iz Klanca.

Pri Avstr. carji: Kotschewer, komi, iz Krškega.

Umrli so:

Dné 26. julija. Marija Gradišar, zidarjeva hči, 2 $\frac{3}{4}$ l. Poljanska cesta št. 18, jetika.

zobe in zobovja
vdevlje po najnovejšem ameriškem načinu brez vsake bolečine ter izvršuje plombovanja in vse zobne operacije
(39) 34
zobozdravnik A. Paichel,
poleg Hradskega mostu, 1. nadstropje.

Fran Jožefov grenki vrelec
od davna izkušena, izborna grenka voda.
Zaloga povsodi. Vodstvo je v Budimpešti.

Dné 27. julija. Angela Šarabon, strojarjeva hči, 16 dni, St. Petra cesta št. 53, ošpica. — Fran Gregorin, gimnazijalec, 21 l., Sv. Petra cesta št. 55, plućna tuberkuloza. — Berta Čescutti, vrtarjeva hči, 4 mes., Rimska cesta št. 10, črvesni katár. — Albina Dernovšek, mizarjeva hči, 4 mes., Prod Prulmi št. 27, oslabljenje.

Dné 28. julija. Marija Stopar, gostinja, 57 l., Sv. Petra cesta št. 45, plućni edem. — Marijana Bregar, bivša kuharica, 87 l., Prod Prulami št. 27, opešanje.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
28. julija	7. zjutraj 2. pop. 9. zvečer	736.95 734.75 735.20	16.3 24.9 17.9	szpd. sl. svzh. sl. bzv.	d. js. d. obl. d. js.	0.00

Lekarna Trnkoczy

zraven rotovža v Ljubljani

prodaja in vsak dan razpošilja zdravila s pošto na deželo; dalje

salicilno ustno vodo,
aromatična, vpljiva oživiljajoča, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 velika steklenica 50 kr., (115) 3

salicilni zobni prašek,
splošno priljubljen, vpljiva zelo oživiljajoča in pravi zobe blesteče bele, a 30 kr.

V našem založništvu je izišel na svetlo

drugi pomnoženi natis:

Poezije S. Gregorčič-ave.

Elegantno vezane in z zlatim obrezkom stanejo

2 gld., nevez. 1 gld. 20 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica v Ljubljani.

V dosego in ohranjenje zdravja
se je uže od nekaj prav dobro izkazalo

kri čistilno zdravenje

spomladi

ker le-to odpravlja marsikako v telesu dremajočo kal težkih bolezni. — Naj-izbornišče in najbolj učinkujoče sredstvo v to svrhu je

J. Herbabny-jev pomnoženi

Sarsaparilla-sirop

J. Herbabny-jev pomnoženi Sarsaparilla-sirop mehko in polagoma raztaplja in zelo zboljšava kri, ker vse ostre in bolehe snovi, ki vstvarjajo kri gosto, vlaknato in za brzo pretakanje ne-sposobno, iz istih odpravlja, ter vse skažene in bolehe soke, nakupičeno slezo in žolč — uzroki mno-zih bolezni — neškodljivim in nebolestim načinom odvaja iz telesa. — Učinek njegov je torej izboren pri zapiranju telesa, krvnem navalu v glavo, šumenju v ušesih, vrtoglavici, glavobolu, pri trganju in hemoroidnih bolestitih, zaslezenju želodca, slabem prebavljanju, otekanju jeter in vranice, dalje pri napenjanju žlez, hudem lišaji, kožnih izpuštkih itd.

Jedna steklenica z brošurico vred velja 85 kr., po pošti sprejemana 15 kr. več za zavitek.

Vsaka izvorna steklenica imeti mora gori stoječo varnostno znamko v znamenje pristnosti. (82) 10—6

Osrednja razpošiljavna zaloga za provincije:

lekarna „pri usmiljenji“

Jul. Herbabny-ja

Dunaj, Neubau, Kaiserstrasse Nr. 90.

Zaloge imajo dalje naslednji gospodje lekarji: v Ljubljani: J. Svoboda, G. Piccoli, J. pl. Trnkoczy, V. Mayr; v Celju: J. Kupferschmid, Baumbachovi dediči; v Reki: C. Silhavy, G. Prodam; v Celovcu: V. Thurnwald, P. Birnbacher, J. Kometter, A. Egger; v Novem Mestu: D. Rizzoli; v Trstu: C. Zanetti, G. Faraboschi, J. Serravallo, E. pl. Leutenburg, P. Prendini; v Beljaku: E. Scholz, dr. E. Kumpf; v Velikovi: dr. J. Jobst; v Vipavi: A. Konečný.